

Forfatter: Gine

Titel: BREV TIL: Trine FRA: Gine (1849-08-09)

Citation: Gine: "BREV TIL: Trine FRA: Gine (1849-08-09)", i *Breve fra danske Krigsmænd*, s. 191. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000621307-000-shoot-L0006213070000096.pdf> (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra danske Krigsmænd

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Brev fra en Dame til sin Søster.
Colding 9 August 1849.

Min Kjære Trine!

Det er længe siden, at vi to har corresponderet. Da jeg sidste Gang skrev til Dig, frygtede vi vel for Tyskernes Indmarsch i Lylland, men at det skulde blive af en saa alvorlig Natur, havde vi dog ikke tænkt, og skulde den Ulykke hændes, som Slesvigholstenerne ved deres Afreise forsikkrede os om, at de nok skulde komme igjen, saa troer jeg Ingen af os vil svare for, at vi jo ogsaa løber vores Vei. Thi naar jeg tænker mig de 4 første Uger tilbage efter Slesvigholstenernes første Angreb ved Colding, saa vilde jeg, naar jeg havde Valget, enten at gennemleve disse 4 Uger i alle deres Enkeltheder eller ogsaa at faae en Kugle, ikke betænke mig paa at vælge det Sidste. Allerede deres første Indrykning i Bven, hvor de med fældets. 192Bajonet løb brølende gennem Gaderne og skraalte deres Meerumschlungen paa Torvet, var en meget uhyggelig Scene, som gjorde et slemmt og bittert Indtryk paa alle Gemytter, og endnu mindre behagelig blev det, da kort derpaa alle Husene bleve opfyldte af Soldater, som uden videre Omstændigheder bemægtigede sig alle Værelserne og truede øieblikkelig at slaae Dørene ind, dersom de ikke øieblikkelig bleve aabnede, løb i Kjælderen og Spisekammeret, fremtog hvab de vilde have, og befalede i en bydende Tone strax at tilderede varm Spise til dem, og bleve grove, naar de ikke kunde faae det hurtig nok. En som især var afskpyelig, blev jeg inderlig ærgerlig paa, da han som med den dumme Yttring, at det skulde have været de Danske, saa var Intet for godt, hvorpaa det under disse Omstændigheder ligesaa dumme Svar slap mig ud af Munden: ja, det troer jeg nok! Øieblikkelig antog han en truende Stilling, slog Armene over Kors og udbrød: vil man bare høre! og saae paa mig med et Par Øine, som hvis han kunde have dræbt mig med dem, troer jeg han havde gjort det; men i samme Øieblik erindrede jeg, at vilde Dyr skulde man see stivt i Øinette, saa gjorde de ingen Skade. Dette gjorde jeg da ogsaa, men føiede til, at vi heller aldrig havde haft en saa overvældende Masse Indquartering af de Danske, og derfor heller ikke kunde komme i den Forlegenhed at skaffe saa megen Mad tilveie paa engang; saa betænkte han sig dog og gik bort. Dette var af 9de Battalion, som er bekjendt nok, og Officererne ikke et Haar bedre end de Menige. Endskjøndt de kun havde bestilt Mad til 20, maatte vi dog levere til 30 og altsaa blive ved at koge Suppe, bage Æggekage og skjære Smørrebrød til langt ud paa Aftenen. Disse forlod os om Søndagen og anbre kom istedet; iblandt disse var en holsteensk Lieutenanti v. Kraenstein, en lille crakilsk Herre, men fiin og smidig, og som kunde ikke forstaae et eeneste dansk Ord. Da han havde afleveret sin Indquarteringsseddel, yttrede han, at de ikke vare gjerne seete Gjæster, hvortil jeg i al Oprigtighed fvarede ham, at det rigtignok ikke var med Glæde, vi tog imod dem, imidlertid maatte vi jo finde os i Omstændighederne. Da Dahl ikke var hjemme, maatte jegs. 193anvise ham hans Værelse. Han havde megen Lyst til at indlade sig i Samtale og yttrebe, at dette kun var et forbigaaende Onde, som han haabede snart vilde gaae over, hvortil jeg svarede, at dette var ogsaa vores faste Haab. Han saae et Øieblik prøvende paa mig og tilføiede, at vores Haab vistnok var meget forskjelligt. Jeg gjensvarede, at vores Haab i den Henseende var vistnok saa forskjelligt som noget Haab kunde være. Han sagde ogsaa, at Colding var bekjendt for at være en meget dansksindet By, saa dansk, tilføiede han, at han havde hørt i Haderslev, at de danske Officerer havde yttret der, at det de frygtede meest for paa deres Retirade fra Haberslev var, at de skulde komme igjennem Colding, for der vilde man ikke tage godt imod dem, fordi de maatte retirere. Jeg svarede ham meget alvorlig, at det behøvede vore Officerer slet ikke at frygte for, da de ikke retirerede fra Haderslev, men trak dem tilbage efter Generalens Befaling. Han løftede spottende paa Skuldrene og sagde, at det vidste de bedre; men jeg blev ved min Mening, at det var Noget, vi var nøie underrettet om her i Colding. Han bukkede nu med en Mine, som om han vilde sige, at han ikke vilde være saa uhøslig at vedblive at sige en Dame imod, men troede hvab han vilde. I de 14 Dage, han laae her, havde vi ingen Ubehageligheder med ham; kun var vores Pige idelig ærgerlig paa ham, fordi han bestandig drillede hende med, at de Danske krød i Skjul, og spottede deres Tapperhed, og alle Officererne loe umaadelig, naar hun sagde, at de ikke kunde tage Fredericia, det vilde være et halvt Qvarteers Sag, naar de først kom derned. Det havde været Penge værdt, at have talt med ham efter Slaget ved Fredericia, da han i flyvende Fart, alt hvad Hesten kunde styrte afsted, retirerede her igjennem Byen. Om Mandagen, efter at Tyskerne vare komne herind, blev jo Byen bombarderet, vores Kjælder blev strax fyldt med Gadens Folk, som der vare sikkre for Kuglerne. Da Huset laae temmelig beskyttet for Kugler, var vi kun sjelden i Kjælderen. Da man fra Tagvinduet kunde næsten overse Tyskernes Batterier, overvandt min Nysgjerrighed min Frygt for Kuglerne. Det var vel baade første og sidste Gang, at jegs. 194som til at see et Bombardement, og vilde derfor see, hvorledes det gik til, selv Jette var flere Gange deroppe for at see, naar Kanonerne brændte løs, men da hun ikke saa hurtig kunde løbe ned, naar Kanonerne rystede Huset alt for stærkt, saa maatte hun snart gaae ned; men da endelig Naboen Skorsteen blev skudt ned og jeg hørte det skralde hen ad Taget, gik jeg ned for ikke at friste Vorherre. Hectorines Mand Kjøbmand Hansen stod i vores Kjælder, imebens hans Gaard brændte, han var skrækkelig forknyt. Vi havde besluttet at blive ved Huset til det Yderste, men midt under Bombardementet kom der Ild i Husene for begge Enderne as Gaden; vi tog saa Tøiet paa for at kunne gaae bort i Tide, hvis Ilden skulde tage Overhaand, da Jette jo kun med Besværlighed kunde gaae, skjøndt det kunde have været farligt nok, da Kuglerne vedbleve uafsladelig at spille op ad Steenbroen paa Gaden og slaae ned i Haven. Da vi kort derpaa hørte, at Ilden var slukket til den ene Side, tog vi Tøiet as igjen, da ingen as os havde Lyst til at forlade Huset og give det til Priis, og godt var det, at vi blev; thi efterhaanden sagtnedes Kanonaden og Kl. 4 om Eftermiddagen ophørte den, efter at have vedvaret fra Kl. 8 om Morgen. Du kan ikke gjøre Dig noget Begreb om den Masse as Kugler og Granater, som er kommen herind til Byen;

men Vorherre har dog holdt sin Haand over den, thi en stor Deel as Granaterne sprang slet ikke. Havde alle de sprungen, som vare kommen herind, havde formodentlig hele Byen ryget as, men Husene vare gjenstridige, de vilde ikke brænde. Her for Enden as Gaden ligger en gammel, daarlig Bygning, den havde de mærket dem for at skyde den ned, da de derved fik aaben Udsigt til hele Gaden og kunde altsaa skyde paa de Danske, naar de kom i Gaden; men det kunde ikke lykkes dem, i hvor mange Kugler der end gik igjennem den. Da Bombardementet var ophørt, gik jeg op til Schvensens for at see, hvorledes de havde det, men jeg kan ikke sige Dig, hvor underlig jeg blev, da hele Gaarden var ligesom uddød. Da jeg kom ind i Dagligstuen, laae der et tykt Lag Gibs og Kalk over hele Stuen og alle Meubler, og 12 digts midt paas. Gulvet, ikke en levende Sjæl var der nogensteds at finde, og Alt vidnede om, at de var gaaet i Hast. Nu blev jeg først alvorlig bange, jeg løb hjem igjen for at sige dem det, og nu blev vi enige om, jeg skulde blive deroppe, da vi hørte, at de allerede begyndte at røve og plyndre, hvor der ingen var. Jeg havde ingen Jdee om, hvad det vilde sige at staae ene uden nogen mandlig Beskyttelse i en stor Gaard, der blev besat as en talrig fjendtlig Indquartering, thi saa havde jeg vel næppe havt Mod dertil. Du kan ikke gjøre Dig noget Begreb om det Ydmygende og Nedtrykkende i denne Stilling; det var ogsaa kun allene Tanken, at det var for vores saa inderlig kjære Slægtinges og Fødelands Skyld, der bragte Jette og mig til at udholde denne Tid, bestandig at gaae imellem disse raae Soldater, der haanede og spottede alt det, der var os kjært, og taale, at de med knyttede Næver foer hen mod mig for at true dem til hvad de vilde have; Hjælp var ikke til at opdrive, da Enhver havde nok i fit eget, og Pigerne, især den ene, var alt for angst til tale sig tilrette med dem. Derfor maatte jeg alletider selv være ved Haanden, naar de kom og fordrede; men jeg havde engang foresat mig, ikke at lade mig Noget aftrue, uden hvad billigt var og de kunde have Ret til at fordre, og mindst kunde jeg lide at give efter af Frygt, som den ene Pige meente, at de vilde slaae Arme og Been itu paa os, som de havde gjort flere Steder, og den anden meente, at det var bedst vi løb vores Vei, da vi dog umulig kunde udholde bet, naar Schvensens ikke kom hjem. Jeg forsikkrede dem alvorlig om, at jeg ikke gik saalænge jeg kunde staae paa mine Been, de kunde nu gjøre hvad de vilde. Men naar jeg nu kunde slippe et Øieblik ind i Stuen fra al den Sværm og Commers, saa blev jeg ganske fyg af alle disse heftige Scener og at have med alle disse grove Mennesker at bestille, der jo nok kunde mærke, at jeg var ene og derfor troede, at de kunde faae hvad de vilde. Dahl kom vel op til mig saa ofte han kunbe være hjemme fra, foruden andre Bekjendtere, men de kunde dog ikke alletider være ved Haanden. Jeg har aldrig talt til Laura om, hvor nylkelig jeg selv sølte mig tilmode; men jeg troer, at naar jegs. 196 ikke of og til, naar jeg var ene, kunde have faaet Luft ved en voldsom Graad, troer jeg at mit Bryst havde sprunget. Brynbom sagde flere Gange til mig, at jeg ikke skulde betænke mig paa at lade mere gaae til, naar derved mit Helbred ikke skulde lide saa meget; men for det Første kunde jeg ikke lide at tage Hensyn til mig selv, og naar jeg tænkte paa, hvormeget at vore egne stakkels Soldater leed ved at faae det Allernødtørftigste, da vi hørte at de vesterude mange Gange havde ikke Andet end tørt Brød og Vand at stille deres Hunger paa, og see her de fremmede Soldater svælge i Overflod, og dertil skulde jeg føie enbnu mere, nei, det kunde jeg ikke beqvemme mig til, saalænge det stod til mig at forhindre det. Desuden vilde jeg ikke have, at de skulde prale as, at de ved Trusler kunde tiltvinge sig Alt as de Danske; jeg vilde, at de skulde have personlig Agtelse for os, at Alt hvad billigt var, de paa en ordentlig og høslig Maade sorlangte, blev dem ogsaa indrømmet, det var det jeg ftred for og som jeg vilde gjøre mit Yderste for at faae sat igjennem, fordi det syntes mig, at det forholdt sig her med det Mindre som hele Landet stred for i det Større. Du har vel of Lauras Brev erfaret, at jeg tilsibst maatte henvende mig til Commandanten, da Officererne, jeg havde i Huset, endskjøndt de hørte til Staben, ikke turde blande dem derimellem, da Folkene ikke hørte til deres Compagnier og især da de hørte til 9de Battalion, som jo vare meget berygtebe. Men da deres Hauptmann havde været henne og talt dem alvorlig tilrette, blev bisse ganske anderledes ordentlige og høflige, da de nu vidste, de Intet havde at fordre uden deres Ration, Alt hvad de fik foruden, var Gøbhed af Beboerne. Da jeg den næste Morgen gav dem Smør og Mælk og alt andet hvab de behøvede, uden at de kom og forlangte bet, yttrede En af dem til Pigen, at det var sært, at jeg nu vilde give dem det frivillig, eftersom jeg var saa vred iaftes, hvortil hun sagde, at de godt kunde komme tilrette med mig, naar de selv vare rimelige. Fra den Dag af havde jeg ikke et ondt Ord at skifte med dem; de kom paa en høflig Maade og bod om hvad de brugte, og hvad der var rimeligt, fik de ogsaa, og da de tog Sengklæderne meds. 197 dem i Allarmhuset, kom de og forsikkrede mig, at jeg kunde være uden Frygt, de skulde bringe Alting tilbage igjen, de vidste nok, at det ikke var mit eget, men at jeg vilde fvare Andre til, hvad der var i Huset, og ganske nøiagtig bragte de ogsaa Alt igjen. Jeg havde nu opnaaet hvad jeg ftred for, og Du vil maaskee synes, at det var barnagtigt af mig, men uvilkaarlig foer en indre Glæde og Tilfredshed igjennem mig, det forekom mig som et godt Varsel, at saaledes vilde Landets retfærdige Sag ogsaa engang seire, naar Folk ikke table Modet, og det Haab havde ogsaa Alle, om det endogsaa saae meget sørgeligt ud, saa havde dog Alle Taalmodighed, naar man blot ikke for Alt hvad man leed skulde have den Sorg, at der var sluttet en daarlig Freb. Efter Slesvigholst. fik jeg Bairer, en Oberstlutenant, Commandanten og en Overlæge med alt Tilbehør; de 2 sidstnævnte var slemme til at fordre ind, Oberstl. derimod meget ventig og forekommende og sagde til mig, at jeg skulde henvende mig til ham, naar der var noget iveien, han skulde saa nok hjælpe mig tilrette; og det kunde ogsaa gjøres fornødent, da flere af de Menige vare nogle nederdrægtige og ondstabsfulde Folk. Da de vare borte, kom den sachsenveimarske Commandant; det var en skikkelig gammel Mand, som gjorde meget faae Fordringer, men destomere havde man at bestille med alle de øvrige Leuteuanter, Skrivere og churhessiske Husarer, som bestandig maatte opholde dem hos Commandautoren som Ordonantser. Men strax efter at disfe var kommen der i Huset, maatte jeg hjem, da lette var meget daarlig, hendes Been vare som Stolper og fulde af Huller, da hun var bleven anstrengt langt over Evne. De havde i de 3 Uger, jeg var oppe hos Schvensens,

Gine, Breve fra danske Krigsmænd,

havt en meget skærk Offieeers-Inbqvartering hjemme, Geheimeraad Voss og hele den preussiske lutendantur, og som en Følge deraf 5 a 6 Anretniuger hver Dag, og tilmed havde hun aldrig været af sine Klæder i de 3 Uger eller været i Seng, da Tyskerne ogsaa havde bemægtiget sig denne Hvab Mangel paa Natteroe kan ødelægge Helbredet, erfarede jeg selv medeus jeg var hos Schw., da man næsten aldrig fik Tid til at sove, fordi vi først sildig kundes. 198komme i Seng og Kl. 3½ kom de og bankede paa Døren for at saae Kaffe. Og dar man endelig kommen til lidt Ro, saa kunde mart, især i den første Tid, være overbeviist om at vaagne op den den stærke Tummel af gjennemdragende Tropper og Kanoner og andet svært Skyts, eller ogsaa af Sablernes skrækkelige Klirren paa Ruderne med Soldaternes barske Tilraab: mach auf, mach auf und da gleich! Lev nu vel, jeg maa skynde mig at slutte, da mit Bred snart skal bort, og vær kjærligt hilset fra Alle ved din hengivne Søster

13

13*

Gine.